

H. Sorgenfen: Da jeg allerede i Comiteen har udtalt mig for at $\frac{1}{3}$ skal kunne forde Høveriet afløst, saa er det kun nogle ganske faa Bemærkninger, jeg agter at gjøre. Det er nemlig med Hensyn til hvad den ærede 5te Landsthingsmand for 1ste Valgkreds (Drsted) har yttret. Han har sagt, at ikke alt Pligtarbejde var Høveriarbejde, men jeg antager dog, at alt, hvad der er Pligtarbejde, i Grunden ogsaa er Høveriarbejde. Der er mange andre Ting end just Markarbejde, som kan kaldes Høveri, og jeg antager slet ikke, at det er nødvendigt, at fordi en Hovgaard brænder, der da skal være Høveri for at kjøre Tømmer til Gaarden, thi brænder en Bondegård, saa besørger ikke Hovedgaarden Tømmeret tilkjørt, men Bonden maa selv sørge derved. Der er et andet Punkt, som er paaberaabt af samme ærede Taler, nemlig at Stemmerne skulle veies eftersom det var en Halvgaard eller en Heelgaard. Men jeg maa hertil bemærke, at der er et gammelt Ord, som siger: en Mand er en Mand, om han end ikke er større end en Myre (Ratter), og altsaa mener jeg, at en Mand med en Halvgaard og en Mand med en Heelgaard ere 2 Mand, og jeg troer derfor, at deres Stemmer maae være eens.

Ordføreren: Det er det Spørgsmaal, om den Dvotadeel af et Gods høverigjørende Bønder, der skal være berettiget til at fordre Afsløsning, bør udgjøre en Halsdeel eller en Tredeleed, der har udgjort Hovedgjenstanden for den Debat, som hidtil har fundet Sted, da dette Spørgsmaal, saaledes forekommer det mig idetmindste, ikke mindre udførligt end tilbørligt (Munterhed) er bleven drøftet af Thingets ærede Medlemmer, saa skal jeg ikke lægge min subjective Mening i Bægtstaaen; men alene som Ordfører henholde mig til de Grunde, som af Udvalget er anført for, at en Tredeleed bør være berettiget til at fordre en saadan Afsløsning. Det er altsaa kun enkelte Yttringer af nogle af de ærede Landsthingsmænd, som jeg skal gaae ind paa. Det er saaledes af den ærede 1ste Landsthingsmand for 10de Valgkreds (Schytte), som har talt til Fordeel for, at en Halsdeel skulde være den Dvotadeel, der var berettiget til at fordre Afsløsning, yttret, at det muligt kunde være betænkeligt med Hensyn til

de Tider som forestaae, hvilke han maaskee med Joie har antaget for at kunne blive besværlige for Bonden, at sætte det i en Tredeleeds Magt at fordre Afsløsning; men herved skal jeg tillade mig den Erindring, at forsaavidt som han antager, at det især med Hensyn til de mere Velhavende kan ventes, at disse vilde udgjøre denne Tredeleed til Skade for de mindre Velhavende, kan man, saavidt min Erfaring strækker sig, hvad ogsaa har fundet Gjengklang hos flere af de ærede Talere, snarere vente, at de mere Velhavende, som boe nærmest ved Hovedgaarden, ere de, som kunne have mindst Tilbøielighed til at attraae Høveriets Afsløsning, medens derimod de fjernere fra Hovedgaarden Boende, som ofte befindes i en mindre gunstig Formuestilstand, netop ere de, der attraae Høveriets Afsløsning, fordi det falder for dem meget besværligere baade med Hensyn til Afstanden og ogsaa med Hensyn til Arbeidskraften at præstere Høveriet in natura. Det Samme gælder vel ogsaa, forsaavidt det er yttret, at det kunde være betænkeligt med Hensyn til de Svagere, at gjøre Normen af en Tredeleed til Regel; ogsaa med Hensyn til den gjælder, hvad en æret Landsthingsmand har yttret, at netop disse er det især magtpaaliggende, at faae Høveriet afløst, fordi de ikke selv kunne præstere det. Jeg maa dog i Anledning af Lovforslaget tillade mig den Erindring, at naar det sætter Halsdelen mod Halsdelen, saa eksisterer der ingen Pluralitet, saa haver den ene den anden, og efter hvad i sige Tilfælde er almindeligt, maatte Resultatet da hellere blive, at det forblev ved den gamle Tingenes Tilstand, og altsaa maatte der, naar Principet skal vedligeholdes, og jeg nægter ikke, at der fra den juridiske Side kan være en Deel, der taler herfor, bestemmes, at en eller flere over Halsdelen maatte fordre Høveriets Afsløsning. Den høitærede Indenrigsminister har yttret, at det især er juridiske Hensyn, som have bevæget Ministeriet til at ansætte Dvotadelen til en Halsdeel, og dette stemmer ogsaa med hvad Udvalget i sin Betænkning har yttret, forsaavidt det i Virkeligheden udgjør den største Betænkelighed, den nemlig, at afvige fra et engang antaget Princip. Naar den høitærede Minister har yttret, at han antager, at naar